

НАСЛІДКИ КОРУПЦІЇ ДЛЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Важливість міжнародної торгівлі для економічного розвитку будь-якої сучасної країни важко переоцінити, тому науковці приділяють пильну увагу до тих чинників, що здатні перешкодити міжнародній торгівлі. Серед таких чинників усе частіше називають корупцію.

Корупція може загрожувати розвитку міжнародної торгівлі, про це переконливо свідчать емпіричні дані, що спонукає багатьох дослідників стверджувати: високий рівень корумпованості негативно впливає як на обсяги імпорту, так й на обсяги експорту.

Проте неефективні формальні правила гальмують функціонування всього адміністративного механізму, що неминуче позначається й на обсягах міжнародної торгівлі. Сплата ж хабара місцевому чиновнику дає змогу підприємцеві уникнути дотримання всіх вимог неефективних формальних правил і полегшує проходження відповідних бюрократичних процедур. А за відсутності корупції в умовах неефективних формальних правил обсяги імпорту та/або експорту були б навіть меншими, ніж за наявності корупції. Тому можна стверджувати, що корупція є засобом адаптації до неефективних формальних правил.

Отже, незважаючи на наявність кореляції між рівнем корумпованості країни та обсягами її експорту або імпорту, корупцію не слід розглядати як перешкоду міжнародній торгівлі. Оскільки основною причиною виникнення й поширення корупції є неефективність чинних формальних правил, то корупцію можна вважати лише засобом адаптації до неефективних формальних правил.

Яворська Я.
КрНУ ім. М. Остроградського

ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Металургійний комплекс України залишається одним із базових елементів економіки держави. Металургія є основним донором бюджету,

головним постачальником валюти в Україну. Нині в ній наявна істотна нестабільність діяльності елементів господарювання і взаємодій між ними. Є низка проблем, що призводить до частоті та непередбачуваної зміни одних елементів господарювання іншими: скорочення грошових потоків у галузь, що знижує її інвестиційну привабливість; найгострішою для металургії є проблема тепло- й енергозбереження, оскільки Україна є газодефіцитною країною; якість і конкурентоспроможність продукції досягається за рахунок модернізації застарілого устаткування й упровадження в процес виробництва інноваційних технологій, які не потребують значних капітальних витрат; значна технологічна відсталість порівняно з розвиненими країнами. Приблизно 45 % металургійного виробництва в Україні сьогодні використовує енерговитратну мартенівську технологію виплавлення сталі. Сьогодні мартенівський процес виробництва сталі практично витіснено набагато ефективнішим киснево-конвертерним процесом (близько 63 % світового виробництва); масове скорочення співробітників і, як наслідок, безробіття тощо.

За даними Держкомстату, спостерігалось зростання обсягів металургійного виробництва (у жовтні 2010 р. – 16,2 %, листопаді 2010 р. – 47,6 %, грудні 2010 р. – 27,3 %, січні 2011 р. – 26,6 %). Цей позитивний результат був забезпечений зростанням зовнішнього попиту і цін на металопродукцію на світовому ринку. Україна має навіть надлишкові для власної металургії потужності коксохімічних заводів, але більшість із них використовують застарілі, енергозатратні технології та устаткування. Власного коксівного вугілля для завантаження всіх підприємств Україні не вистачає як за кількістю, так і за якістю. Тому Україні для виробництва сталі на рівні 40 млн. т на рік потрібно імпортувати 3,5–5 млн. т коксівного вугілля з далекого зарубіжжя. Забезпечення виробництва новими високоякісними матеріалами є способом прямого підвищення конкурентних властивостей виробів порівняно з аналогами виробників з інших країн. Для цього слід використовувати не лише амортизаційні фонди підприємств металургії, а й залучати інші джерела фінансування цієї галузі.

Отже, стратегія підвищення рівня конкурентоспроможності металургійних підприємств України як на вітчизняних, так і на зовнішніх ринках має спиратися на стабільні фінансові джерела, необхідні для проведення докорінної реконструкції техніко-технологічної бази галузі й модернізації насамперед у напрямі підвищення енергоефективності та ресурсозбере-

ження, підвищення конкурентоспроможності персоналу підприємств та системний підхід управління конкурентоспроможністю металургійних підприємств.

Яковлев В.
НТУ «ХПИ»

ФОРМИРОВАНИЕ ВЫСОКОТЕХНОЛОГИЧНЫХ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ТНК НА ТЕРРИТОРИИ УКРАИНЫ

Сегодня наиболее актуальной проблемой отечественной экономики является проблема низкой конкурентоспособности промышленных предприятий. Одной из причин такого положения является отсутствие в Украине мощных конкурентоспособных предприятий (и промышленных кластеров), способных эффективно конкурировать на мировом рынке с ведущими иностранными компаниями. Малые размеры украинских предприятий не дают им возможности осуществлять большие капиталовложения в НИОКР и получать экономию на масштабе производства. Но на мировом рынке они вынуждены конкурировать наравне с иностранными компаниями, затрачивая те же средства на рекламу, аудиторские услуги, получая международные сертификаты качества и т. д.

Стремление транснациональных компаний (ТНК) к получению сверхприбылей заставляет их уклоняться от налогообложения, влиять на принятие политических решений, загрязнять своим производством окружающую среду, применять промышленный шпионаж и др. Но основная часть этих недостатков относится в большей степени к ТНК, функционирующих в принимающих странах. Следует отметить, что чаще всего страны базирования получают больше преимуществ в результате функционирования главных подразделений ТНК. Данные преимущества выражены в сосредоточении высоких технологий, в высокой наполняемости бюджета любой страны (в первую очередь – за счет поступлений).

К сожалению, Украине из-за морального старения технологий очень сложно пробиться на внешний рынок, где конкурируют мировые гиганты. Как выход из сложившейся ситуации можно предложить следующее: